

si vonatkozásainak viszonylag tüzetes vizsgálatára vállalkozhattam.*

RÁCZ ENDRE

JÓKAI ÁLNEVE

Mint ismeretes, Jókai az 1850-es évek legelején három művét is Sajó álnéven jelentette meg. Ő maga többször is nyilatkozik a névadás indítékáról. A Sajtó és censura című értekezésében megemlíti: /Szilágyi Sándor/ "adta nekem is a Sajó álnevet, a mi ugyan apám juhászkutyájának a neve volt valaha, de az is jó maszki volt akkor" /ÖM. 55: 457/. 1881-ben így nyilatkozik: "... két esztendeig nem szabad volt Jókai Mórnak írni! El kellett kérnem a gazdám kutyájának a nevét és az ő neve alatt kellett megírnom három kötet munkámat" /uo./. Mindezeket sokkal költőibben megfogalmazza A tengerszemű hölgy című regényében: "Ha a nevem alatt nem írhatok, írok a gazdám kutyájának a neve alatt: leszek "Sajó": ugatni fogunk, ha nem beszélhetünk, de el nem hallgatunk" /ÖM. 55. Akadémiai. 1972. 190/. Tehát az álnév kutyanevből származik és nem földrajzi névből, amint azt Az álnévek világa című cikkemben állítottam /Élet és Tudomány XXXVI, 13: 405/.

MIZSER LAJOS

HELYESBÍTÉS

A Névtani Értesítő 4. számának 3. oldalán sajnálatos gépelési, de inkább szerkesztői hiba következtében a XI. századi itineráriumból való fordításrészlet megcsonkítva jelent meg. KRISZTÓ GYULA: Hanenburch = Kakasd? c. dolgozata pedig voltaképpen a kimaradt részben szereplő Hanenburch-ról szól, így attól kell tartanunk, hogy azoknak, akiknek nincs módjukban a latin eredetit vagy a magyar fordítását tartalmazó forrást megnézni, az egész cikk megértése gondokat okoz. Ezért az alábbiakban – az Olvasó szíves elnézését kérve – teljes terjedelmében közöljük az útleírás magyar fordítását /vö. GYÖRFFY GYÖRGY: István királ

* Elhangzott Nyíregyházán, 1981. október 10-én, "A tulajdonnév az oktatásban" című országos névtani konferencián.

és műve. Bp. 1977. 300/:

"Minden Jeruzsálembe menő ismeri az utat saját lakhelyétől Magyarorszáig; Magyarországból Jeruzsálembe itt van feljegyezve: Magyarország a Fisgaga víz közepénél kezdődik; innen egy mér-földre van az a vár, amelyet Heimenburchnak neveznek; innen két /nap/ a Rauanak nevezett vár; ettől a vártól három nap alatt jutni a Wzzenburchnak nevezett várba, és további három nap alatt a Hanenburchnak mondott várba, négy nap alatt pedig addig a várig, melynek neve Duldumast. Innen erdőn és számos tavon át, majd egy folyamon hajón átkelve egy faluba, amely bővelkedik kenyérben, innen egy nem messze fekvő várba, melynek neve Dordomest, négy nap alatt. Innen pusztán és száraz területen, hol nem találni vizet, három nap alatt a nagy Suouua folyamig, amelynek a partján a folyam túlsó oldalán egy Belgradanak nevezett jó és gazdag vár, Bulgária kezdete."

Abban bízunk, hogy efféle kínos és sajnálatos eset Értesítőnk további számaiban /sokkal figyelmesebb szerkesztői munka révén/ nem fog előfordulni. Mindenekelőtt a Szerzőtől, de rögtön az Olvasótól is elnézést kér a szám tartalmáért és így a benne előfordult súlyos hibáért is egyszemélyben felelős szerkesztő.

KORONA

A televízió néhány évvel ezelőtti dalénekes versenye révén ismét országszerte éneklik a régi katonanótát: "A csornai Koronára süt a nap..." A Korona országszerte vendéglők, kocsmák nevéként ismeretes. Tudomásom szerint így neveztek egy szállodát - a Magyar Nyelv egy olvasólevele közli - Miskolcon. SZABÓ PÁL visszaemlékezésében a mezőcsáti Koronáról szól: "Egyszer meg ... Mezőcsáton a főispánt és vezérkarát abajgattuk meg a Koronában" /HÁRSFALVI PÉTER és KATONA BÉLA szerk.: "Én szőke városom..." 145/. INCZEFI GÉZA 1828-tól közöl bőséges adatsort a makói szállodanévre /Földrajzi nevek névtudományi vizsgálata 248/, a kaposváriról pedig a millenniumi monográfiásorozat somogyi kötetéből értesülünk: "/Az ezernyolcszáz-/ harminczas években még a régi városháza, a Korona vendéglő volt emeletes" /CSÁNKI, Somogy vm. 181-2/.